

Soaking Wet

SHABBAT CHAPTER 7 MISHNAH 2

1

אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: הזרע, והחורש, והקוצר, והמעמר; הדיש והזורה; הבורר, הטוחן, והמרקד, והלש, והאופה; הגוזז את הצמר, המלכנו, והמנפצו, והצוכעו, והטונה, והמסך, והעושה שני בתי גירין, והאורג שני חוטין, והפוצע שני חוטין; הקושר, והמתיר, והתופר שתי תפירות; הקורע על מנת לתפור שתי תפירות; הצד צבי, השוחטו, והמפשיטו, המולחו, והמעבד את עורו, והמוחקו, והמתכו; הכותב שתי אותיות, והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות; הבונה, והסותר; המכבה, והמבעיר; המכה בפטיש; המוציא מרשות לרשות — הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת.

The main classes of activity [*melakhah*] are forty less one: sowing, plowing, reaping, binding sheaves; threshing, winnowing; sorting, grinding, sifting, kneading, baking; shearing the wool, bleaching it, beating it, dyeing it, spinning, stretching the warp on the loom, making two loops, weaving two threads, separating two threads; tying a knot, untying a knot, sewing two stitches; tearing in order to sew two stitches; trapping a deer, slaughtering it, flaying it, salting it, curing its hide, scraping it, cutting it up; writing two letters, erasing in order to write two letters; building, pulling down; extinguishing, lighting a fire; striking with a hammer; carrying from domain to domain — these are the main classes of activity: forty less one.

פרק אחד עשר זבחים

2

כרים וכספות דרכין נינסו. דלין עושין אותן אלא מעור רך שיהא נט
לישכב עליו: כספוס. משפסף לרו זה על לרו יד זה כדרך המכבם
בגדים אוהו הבגד בשתי ידיו ומשפסף: לא שפס כיבוס. הילכך טוחן
עליו מים עד שתכלה שרי בעור ואפילו רך ולקמן פריך אי הכי בגד
תורה אור נמי: כיבוס לא [הוי אלא] על ידי

כרים וכספות דרכין ניגהו ותנן היתה א של
עור נותן עליה מים עד שתבלה אלא אמר
רבא כל כיבוס דלית ליה כיסכוס לא שמה
כיבוס והא דאמר רב דיא בר אשי זימנין
סניאין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה
מסאניה במיא "שכשוך אין אבל *כיבוס לא
אי נ ברכין וכדברי הכל אי בקשין וכאחרים
אי הכי בגד נמי יבגד שריתו זהו כיבוס

הלכות שבת סימן שב

3

ט (לט) *ממטר

לתן מים על-גבי מנעל (מ) לשכשכו, *אכל לכבסו, דהינו (מא) שמשפשוף צדו על זה, (מב) *אסור. *אכל בגד *שיש עליו (מג) לכלוף אסור אפלו לשכשכו, (מה) דזהו כבוסו, אלא מקנחו בסמרטוט פקל ולא בדחק, פן יסחט: הגה ובגד *שאין עליו לכלוף, מטר (מו) לתת עליו מים מועטים (מז) ולא מרבים, שפא יסחט (כ"י בשם סמ"ג וסמ"ק וסו"ת והרא"ש פ"ק דיומא), (מח) ויש אוסרים בכל ענין (כ"י בשם הטור סימן שלו וסימן שיט ותוספות פרק כל כתבי והגהות פרק כב): י י'הרוחץ ידיו, (מט) טוב (נ) לנגבם בכח זו כזו ולהסיר מהם המים כפי יכלתו לדם שיקנחם במפה: הגה ויש שכתבו דאין לחש לזה, *אלא אמרין שרית בגד זהו כבוסו כ"י האי גנא, דאין זה רק (נא) דרך (יג) לכלוף, וכן נוהגין (טור וכ"י ואגור). ולכן מטר (יד) (נד) לנגב ידיו בבגד שהטיל בו תינוק (טו) (נג) מי רגלים (נו) [*] (נד) כדי לבטלם, שאין זה רק דרך לכלוף בעלמא (טור).

משנה ברורה

ט (לט) מטר וכו'. הנה כדי לבאר את דברי אלו השני סעיפים צריך להקדים הקדמה קטנה, וזו היא: א) המלבן (מט) הוא מאבות מלאכות. ולבין שיש בין בצמר ובין בפשתן ובכל שאר מינים שדרךן להתלבן, ולבין מקרי בכל דבר שדרך הצמר והפשתן להתלבן על-ידי זה וזוה שנוהגין (נ) שמנים חתיכת פשתן לאחר אריגתו בחמה וזרק עליו מים כדי שתתלבן, גם זה הוא בכלל מלבן. וישערו - בחוט שהוא ארץ ארבעה טפחים. ב) המבס בגדים, הוי חולדת מלבן וחיב, וכן הסוחטן, שהשיטה גם-כן מצרכי כבוס היא. (סא) והוא הדין דכבוס שיש בעורות הרקין, (נב) ויש אוסרים אף בקשין, אף יש חלוק בין עורות לבגד, דבעורות לא מקרי כבוס עד שיהיה כבוס גמור, (נג) ובגדים קימא לן דשריתן במים זו היא כבוסן וחיב משום כבוס, לא שפא בבגדים לבנים ולא שפא צבועים (אחרונים). ג) והנה בהא דקומא לן דשריתן היא כבוסן יש דעות בפוסקים: (נד) יש אוסרים דוקא כשיש איזה דבר לכלוף על הבגד דהשריה מצבירי הלכלוף, אכל אם אין שם לכלוף, (נה) ואפלו השחר מחמת לכישה, לא מקרי כבוס על-ידי שריה לכו, אם לא שמכבסן ממש או שסוחט (ט) מימיה, ומכל מקום אסור לשרותן מדרבנן, גורה שפא יבוא לסחיטה: ואם ויש אוסרים דאפלו אין עליהם לכלוף כלל אמרין דשריתן היא כבוסן. אף כל זה דוקא אם הוא דרך כבוס, אכל אם הוא (ס) דרך לכלוף, כגון שנטל ידיו במים ומקנחן במפה, ואפלו אם היו המים טפוחים הרבה על ידיו ועל-ידי קנחו הטפח המפה, אפלו הכי לא שפא בזה שריתו היא כבוסו, דדרך לכלוף הוא. (סא) ויש מחמירין עוד, שאם היו המים מרביץ, אפלו כשהוא דרך לכלוף אמרין שריתו היא כבוסו, ועל-כן הם סוברים דשנוטל ידיו ורוצה לנגבן במפה, יראה לנער ידיו עד שלא ישאר עליהם רק מעט מים ואז מטר. ועתה נבוא לבאר את הסעיפים: (מ) לשכשכו. רוצה לומר, כשיש על מנעל איזה דבר לכלוף, (נט) נוהגין עליו מים עד שיקלה הלכלוף, וזה נקרא שכשוף: (מא) שמשפשוף וכו'. בדרך (ס) המכבסים. והנה מלשון זה משמע דסתם כבוסו כמנעל אפלו אסורא ליכא, ועין בבאור הלכה שבארנו דמשמע מדעת הרבה פוסקים דאסורא איכא אפלו כבוסו בעלמא, ואינו מטר רק בשכשוף בלכו, אף בכלי עץ, לכלי עלמא אין בו שום חשש כבוסו. ועין מה שכתבנו לקמה בסעיף-קטן נא: (מב) אסור. וחיובא גמי איכא, (סא) דכבוס שיש אף בעורות: (מג) לכלוף. אפלו (סב) רק בעלמא: (מד) לשכשכו. פרוש, שאסור (סג) לתן עליו מים כלל ואפלו מועטים: (מה) דזהו כבוסו. רוצה לומר, בגד שריתו

זהו כבוסו, והוי בכלל מלבן וחיב, מה שאין כן מנעל, אף דשיף בו כבוס, מכל מקום שריתן אין זה כבוסן, אלא-אם-כן מכבס ממש, וכנ"ל: (מו) לתת עליו מים. דשריה לא הוי כבוס אלא כשיש עליו לכלוף, ומכל מקום אסור במרבים משום חשש דשפא יסחט. ודע, דאם מכון בנתינת המים לכבסו, אפלו במים מועטים אסור [כן מוכח בהדיא בספר התרומה וכן משמע גם כן בסמ"ג, אחר-כך מצאתי שכן כתב באלוה רבה בסמן שא סעיף-קטן עז: (מז) ולא מרבים. ואם הוא (מז) דבר שאין מקפיד על מימיו ומניחו פמה זמן עם המים, לא גזרין שפא יסחט בזה, כמו שכתב סימן שא סעיף מו: (מח) ויש אוסרין. סבירא להו דמה דאמרין שריתן זהו כבוסן הוא אפלו בבגד שאין עליו לכלוף, ולכן אפלו במועטים אסור משום כבוס; (סא) ומכל מקום אם נתינת מים על הבגד הוא דרך לכלוף, שרי, כמו שכתב בסעיף י בהג"ה, (סא) ויש לחש לדעה זו להתמיר בשל חורף: י (מט) טוב וכו'. אכל מדינא (סא) שרי לשתי דעות הנ"ל בהג"ה לקנח במפה, וכמו שכתב בהג"ה: (נ) לנגבם בכח. הוא כדי לצאת גם דעת היש-מחמירין שכתבנו למעלה בסוף סעיף-קטן לט, דסבירא להו דבכל ענין אמרין שריתו זו היא כבוסו אף שהוא דרך לכלוף, אלא דאם הוא מעט מים, סוכרין דאין בזה משום חשש כבוסו, (סא) אף משום דאין אנו בקיאים איזה מקרי מעט, לכך פתבו דמנהג פשר שינגב ידיו בכח: (נא) דרך לכלוף. שדיו מלכלכות ומטנף בהם את המפה. ודוקא במפה וכיוצא בהן שאין דרך להקפיד על המים הטפוחים, אכל לנגב בגדך שדרך להקפיד בחל על מימיו הבלועים בו אסור, מטעם שפא יבוא לידי סחיטה,

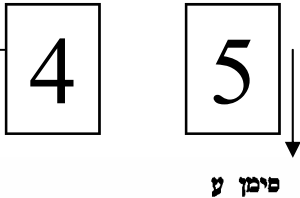
וכמו שכתב סימן שא סעיף מו, כן כתב המגן-אברהם. ועין בפריימגדים שהכריע דוקא במים מרבים, אכל במים מועטים, כמו שפצוי על-ידי ספוג הנדים, לא חישבין לסחיטה כלל, וכן פסקו האלוה רבה ותוספת-שבת להקל בספוג הנדים, עין שם טעמיהו. אכל אם נשפף מים על השלחן וכיוצא בו, לכלי עלמא אסור לקנחו בבגד שמקפיד עליו אם הוא מים מרבים, שפא יבוא לידי סחיטה: (נב) לנגב ידיו. שנוטל ידיו במים ומנגבם בהגד: (נג) מי רגלים. אכל כשיש עליו צואה (סא) אסור להעבירו אפלו על-ידי נגוב הנדים, דאף-על-פי שהוא דרך לכלוף, מכל מקום כבוס הוא, דהבגד הוי מלכלף יותר מקדם ועתה מצבירו, מה שאין כן מירגלים אין מאיס פליפה, וגם שם אין מתירין אלא משום דכנתו רק כדי לבטלן ולא לכבס וללבן הבגד: (נד) כדי לבטלם. ותוכל להתפלל ולברך; וכן שמהירגלים מועטים, כמו שדרך החינוך להטיל בבגדיו שמעטף בו, ואין נזיל לבגד האם כי אם טפת דבר מועט, וסגי לה לבטלו בקנוח נדים [כ"י]. ועין לעיל בסמן עז במשנה ברורה סעיף-קטן ז:

כלל כב המלבן (בסימו ש"א-ש"ב):

א המכבס בגד צמר או פשתים או שאר מינים בדרך כבוס, חיב. ולא נקרא כבוס אלא כשמשפשה צד אחד על השני בדרך הכובסין (ובחים צ"ד). ואף-על-פי שהיה נקי לגמרי. והסוחט הבגד ולא שפשה נמי חיב, שהסחיטה הוא מצרכי כבוס (רמב"ם פרק ט):

ב שרית הבגד במים, כשיש עליו לכלוף הוי נמי ככבוס וחיב, ולכן תינוק שהשתין על הבגד או שיש לכלוף אחר, אם ישפף עליו מים, חיב. אבל מטר לשול ידיו, וכינן שאין על הידים רק מעט מים מטר לקנח ידיו במקום השתן, דכינן דקנחת ידים הוא בדרך לכלוף ולא בדרך כביסה קלל, וגם שאין על הידים רק מעט מים, לכלי עלמא לא אמרינן בזה שריתו זהו כבוסו. וכשאדם נוטל ידיו ורוצה לנגב במפה טוב גם כן לצער ולזרק מדיו בכח המים, כדי שלא ישאר עליהם רק מעט מים, ואז מטר לנגב לכלי עלמא, דכמים מרבין יש אומרים דאפילו כשהוא דרך לכלוף אמרינן שריתו זהו כבוסו, ואנו אין בקיאיין כמה הוא מרבין (ש"ב):

ג אם אין בבגד שום לכלוף, יש אומרים דאפלו הכי שריתו זהו כבוסו, וחיב. ויש אומרים כינן שהבגד נקי לא אמרינן שריתו זהו כבוסו, ופטור. ומכל מקום, לכלי עלמא אסור לתן עליו מים מדרבנן דגנורין שמא יסחט, ולכן כשנשפף מים על השלחן וכיוצא בו, אסור לקנחו בבגד שמקפיד עליו, דאף-על-גב דהוא גם כן דרך לכלוף מכל מקום אם יש עליו מים מרבין חישנין שמא יסחט. וכן לא ינגב במפה כוסות שפיהן צר, דמתמת דוחקו נסחט המים (א) (שם):

בדבר לשרות נייר במים לקנח את השלחן וכדומה

ולשרות נייר במים לקנח איזה דבר ומשליכים לאיבוד, פשוט שאין לאסור דלא שייך מלבן בנייר ההולך לאיבוד, ואף אם הוא נייר שנשארו קיים נמי לא מתלבן במים אלא מתקלקל וכששרוהו במים לא יחוש על הנייר להוציא המים ממנו, ועדיף מבגד העשוי לפרוט על החבית שמותר משום שאינו חושש לסחטו, ובנייר אף בכל נייר אינו חושש לסחטו וכ"ש כשהולך לאיבוד ע"י מים שאין לחוש שיסחוט. אך אולי דמי לספוג שצריך לבית אחוזה משום שגם במים הוא סחיטה דמפרק, דפשטות לשון הטור וש"ע הוא במים דלא כתוס' כתובות דף ר' שפירשו לענין שמן, ואף שברמב"ם פכ"ב משבת ה"ו שגי' משמע שהוא במים מפורש שהוא משום מלבן שזה לא שייך בנייר, מ"מ בטור וש"ע משמע שהוא משום סחיטה דמפרק המים שבו דלא הזכירו מלבן, ואף שלא בכלי שהוא לאיבוד סברי שאסור מדרבנן דלא כהערוך אלא כהחולקים שהביא המחבר בסעיף י"ח, וסחיטה זו אפשר איכא גם בנייר. אבל מסתבר דבנייר אין להחשיב זה לסחיטה דלא נבלע בתוך הנייר, ואף שעכ"פ יש לאסור מדרבנן דהא גם בשער שודאי לא נבלע אסור מדרבנן כדאיתא במ"מ פ"ט משבת הי"א, מ"מ כיון דאינו בתוך כלי וגם אין דרך לסחוט מים מנייר כלל לא לצורך המים ולא למלבן ואינו מתכוין לזה יש להתיר כדאיתא בסעיף י"ח שמתירין בתרתי לטיבותא, וה"נ איכא תרתי לטיבותא, וגם אפשר ליכא פ"ד בנייר שאין מחזיקין בחזקה אלא לפי מה שמזדמן שודאי אין לאסור בלא מתכוין לסחוט.

A) Shriyoh (soaking) - שרייה

When liquid saturates a cloth, it has the effect of loosening soil and stains that are absorbed in the fabric.

Accordingly, the Talmud states that soaking a fabric (in any clear liquid) is Melabain, even if nothing else (e.g. scrubbing, squeezing) is done,¹⁸ and even if the stain does not completely disappear as a result.¹⁹ This process is known as שרייה (Shriyoh).

Examples of the act of Shriyoh:

- Soaking
- Wetting
- Sprinkling
- Spraying

a) Soaking clean fabrics

Some Poskim rule that even wetting a clean fabric is forbidden, because any additional rinsing or soaking brightens and improves the fabric somewhat.^{19a}

Example:

One may not sprinkle water onto a clean, wrinkled garment (e.g. shirt, jacket, tablecloth, etc.) to restore a smooth appearance to the fabric .

The question, however, is mainly academic, because according to all views, there is at least a Rabbinical ordinance that prohibits wetting a garment or linen. Wetting a garment is forbidden because of the likelihood that one will inadvertently squeeze it out to help it dry quickly (see Chapter V;A/e).^{19b}

➤ **Examples of the act of Shriyoh:**

- Soaking
- Wetting
- Sprinkling
- Spraying

a) **Soaking clean fabrics**

Some Poskim rule that even wetting a clean fabric is forbidden, because any additional rinsing or soaking brightens and improves the fabric somewhat.^{19a}

➤ **Example:**

One may not sprinkle water onto a clean, wrinkled garment (e.g. shirt, jacket, tablecloth, etc.) to restore a smooth appearance to the fabric.

The question, however, is mainly academic, because according to all views, there is at least a Rabbinical ordinance that prohibits wetting a garment or linen. Wetting a garment is forbidden because of the likelihood that one will inadvertently squeeze it out to help it dry quickly (see Chapter V;A/e).^{19b}

b) **Wetting paper materials**

Some leading Poskim rule leniently on disposable paper materials with regard to Melabain, because these materials are not reusable, and because they tend to disintegrate when wet.

They maintain that the prohibition of Shriyoh in particular is not applicable to these materials because they are spoiled by any wetness. The Melocho of Melabain is essentially the restoration and general improvement of a reusable garment by cleansing it. Thus, the entire concept of Melabain cannot apply to materials that are invariably ruined by the cleansing process.

The Rabbinical ordinance prohibiting any wetting of a garment or linen (see a, above) does not apply either, because there is no reason for concern that one may inadvertently squeeze out the water from a ruined, disposable material.

Accordingly, napkins and paper toweling (that have cut before Shabbos) may be wetted for the purpose of wiping a countertop or plastic tablecloth on Shabbos. However, the wet napkins should not be *deliberately* squeezed while wiping.^{19c}

c) **Forbidden applications of Shriyoh**

Any manner of wetting a fabric is considered Shriyoh, whether the fabric was immersed in liquid, or water was simply sprinkled on any part of it.²⁰

➤ **Examples:**

1) A soiled diaper may not be deposited in a pail of water (even without any soap) to soak until after Shabbos.²¹

2) Similarly, one may not sprinkle water or other liquids (certainly not stain remover) on a stain to make it disappear or even merely fade.²²

3) Water-balloon fights are forbidden on Shabbos.

Shriyoh is forbidden on raw fibers as well as fully processed threads and fabrics:

➤ **Examples:**

- 1) One may not wet a ball of cotton.
- 2) One may not wet a spool of soiled thread.
- 3) One may not wet a tzitzis string that became dirty.
- 4) One may not wet a stain on a felt hat.

d) **Preparing a compress on Shabbos**

Making a wet compress on Shabbos involves a serious question of Shriyoh, even if the cloth material to be wetted is clean (see a, above). One should therefore prepare the compress before Shabbos if possible. However, if this was not done, there are several permissible options for making a compress (for one who is ill and Halachically permitted to take medication, refer to Tochain, Chapter III for a discussion of these Halachos). They are listed and explained below in order of preference:

- 1: Wet paper toweling or napkins
- 2: Wet a cloth with colored liquids
- 3: Wet a cloth with clear liquids

